

IDEA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Od 1950 r. nastąpił ogromny wzrost gospodarczy – światowa produkcja dóbr i usług zwiększyła się siedmiokrotnie. W tym samym okresie, podczas gdy liczba ludności na świecie się podwoiła, połowy ryb wzrosły aż pięciokrotnie, podobnie jak produkcja mięsa. Zapotrzebowanie na energię zwiększyło się również pięciokrotnie, zużycie ropy naftowej, której połowę wykorzystuje się w transporcie – siedmiokrotnie, a emisja dwutlenku węgla, gazu cieplarnianego będącego głównym sprawcą ocieplania się klimatu – czterokrotnie. Od roku 1900 zużycie słodkiej wody, przede wszystkim w rolnictwie, wzrosło sześciokrotnie.

Tymczasem 20% ludzkości nie ma dostępu do wody pitnej, 40% - do urządzeń sanitarnych, 40% - do elektryczności, 826 milionów osób cierpi z powodu niedożywienia, a połowa ludzi na świecie egzystuje za mniej niż 2 dolary dziennie.

Inaczej rzecz ujmując, jedna piąta ludzkości żyje w krajach uprzemysłowionych, o nadmiernie wysokim, powodującym zanieczyszczenie środowiska poziomie produkcji i konsumpcji. Pozostałe cztery piąte to mieszkańcy krajów rozwijających się, w większości żyjący w ubóstwie, intensywnie eksploatujący zasoby naturalne, aby zapewnić sobie środki utrzymania. Prowadzi to do stopniowego niszczenia ekosystemu Ziemi, w którym coraz dramatyczniej ujawniają się ograniczenia wszelkich zasobów: słodkiej wody, oceanów, ziem uprawnych, wolnej przestrzeni...

A ponadto do 2050 roku liczba mieszkańców Ziemi wzrośnie o 3 miliardy, głównie w krajach rozwijających się. Będą one musiały dostosowywać swój rozwój gospodarczy do sytuacji w krajach uprzemysłowionych oraz do ograniczonych zasobów naturalnych Ziemi, które nie mogą powiększać się na żądanie...

Sytuacja ta nie oznacza jednak nieuchronnej katastrofy – o ile zostaną wprowadzone konieczne zmiany. Są one w zasięgu naszych możliwości. Tą szansą jest wejście na drogę zrównoważonego rozwoju.

Najszerszą definicję zrównoważonego rozwoju stanowi 27 Zasad Zrównoważonego Rozwoju zamieszczonych w dokumencie podpisanym przez ministrów większości krajów, nazwanym podczas Szczytu Ziemi "DEKLARACJĄ z RIO"

Ogólnie mówiąc, idea zrównoważonego rozwoju to założenie stałego postępu gospodarczego i społecznego zharmonizowanego ze środowiskiem naturalnym. Chodzi o zbudowanie takiego modelu gospodarczego, który zapewni postęp ludzkości oraz zapewni wszystkim możliwość lepszego życia bez niszczenia wspierających go systemów. Oznacza to wykorzystywanie dóbr przyrody przy jednoczesnym ich poszanowaniu.

Na przykład zrównoważony rozwój w energetyce zakłada zmniejszenie ilości wykorzystywanej energii, zwiększenie czystości i efektywności procesu wytwarzania użytecznych form energii, eliminowanie procesów spalania paliw kopalnych i zastępowanie ich alternatywnymi źródłami energii.

Zwolennicy idei zrównoważonego rozwoju podkreślają, że każdy z nas jest odpowiedzialny za to, co dzieje się z naszą planetą i w jakim stanie przekażemy ją następnym pokoleniom. Rządy państw oraz władze lokalne powinny czuwać nad wprowadzeniem właściwego prawodawstwa, chroniącego zarówno środowisko naturalne, jak i społeczeństwo, przed rabunkową działalnością producentów dóbr, zmierzających przede wszystkim do zwiększania zysków. Właściciele firm i zakładów produkcyjnych muszą zrozumieć, że intensywny, szybki rozwój kosztem środowiska naturalnego, jest polityką krótkowzroczą. Zasoby naturalne kurczą się, za to skażenie środowiska rośnie w zastraszającym tempie, stanowiąc coraz większe zagrożenie. O skutkach zbyt intensywnej gospodarki przekonują się już teraz chociażby rolnicy, którzy przez lata stosowali przemysłowe metody produkcji w uprawach i hodowlach. Stosowanie środków chemicznych, wprowadzanie roślin, które w naturalnych warunkach nie występują na danym terenie czy upraw monokulturowych w celu zwiększenia plonów doprowadziło w wielu przypadkach do wyjałowienia ziemi, skażenia gleby oraz wody. Zanikanie tradycyjnego rolnictwa prowadzi również do poważnych zmian społecznych – rozpadu więzi rodzinnych, zaniku lokalnych tradycji, braku zatrudnienia dla osób związanych z tradycyjną wsią, którzy nie odnaleźli się w nowym modelu.

Z kolei każda jednostka musi uświadomić sobie swój wpływ na procesy zachodzące w całej społeczności. Odpowiedzialność leży nie tylko w rękach władz, ale i naszych. To do nas należy decyzja o tym, co będziemy jedli, co kupimy i od którego producenta. To nasz, konsumpcyjny, nastawiony na gromadzenie dóbr styl życia, jest powodem do decyzji podejmowanych przez przemysłowców i władze.

Zrównoważony rozwój nie jest zaprzeczeniem postępu. Jest natomiast wezwaniem do zachowania rozwagi i umiaru zmierzających do pogodzenia kluczowych dla ludzkości obszarów:

wzrostu gospodarczego z równomiernym podziałem korzyści. Dzięki przestrzeganiu zasad zrównoważonego rozwoju ocalimy nie tylko ludzkość, ale i całą przyrodę, zaś ze skarbów Ziemi korzystać będziemy mogli zarówno my, jak i przyszłe pokolenia.